

Naročnina: Za tuzemstvo z dostavo mesečno Din 5, četrtletno Din 15, polletno Din 30, celoletno Din 60; za inozemstvo Din 60 in poština posebej — Oglasi po dogovoru.

SOCIALIST

Izhaja vsak ponedeljek ob 9. uri dopoldne.
Netrankirana in nepodpisana pisma se ne sprejemajo.
Sedež uredništva in uprave Ljubljana, Šelenburgova ulica št. 6, II. nadstropje.

Glasilo socialistične stranke Jugoslavije

Štev. 12.

Ljubljana, dne 24. marca 1924.

II. leto.

Političen položaj.

Pred kratkem so poročali listi, da je sklenila vlada izvesti v vsej naglici volitve v oblastne skupščine. Te volitve naj bi se izvršile že meseca aprila. Gotovo je, da je hotela prisiliti vlada s tem sklepom opozicijo, zlasti Radičevce k večji politični aktivnosti. Pri sedanjem parlamentarnem položaju se sme računati na to, da pride na vlado opozicija, ki bo oblastne volitve najbrž zopet odgodila. Vkljub temu, pa moramo vendar računati tudi z možnostjo, da bi utegnili priti naenkrat drugače. Zato mora stati delavstvo — puško ob nogi — za vse slučaje pripravljeno.

Kaj smemo pričakovati od politične borbe med radikalno stranko in združeno opozicijo, ki stopa v Beogradu v odločilen stadij?

Ako pridejo Radičevci v Beograd — in s tem se mora danes resno računati — bo ostala radikalna stranka v manjšini in Pašičeva vlada bo padla. Kaj se more potem zgoditi?

Potem pride na vlado opozicija. Motijo pa se najbrž tisti, ki mislijo, da bi mogla dobiti taka vlada mandat za razpust zbornice in za nove volitve. Zato pač tudi vse stranke opozicijskega bloka niso, predvsem ne demokrati. Opozicija si je postavila v svoj program spremembo ustave v pravo samoupravo in decentralizacijo. V tej smeri gredo različne stranke v bloku različno daleč. Izvršljiv je ta program v toliko, v kolikor so ga sprejeli z Voja Marinkovičevim načrtom demokrati, že v tej skupščini. Preko te mere v tej skupščini ni izvršljiv. Proti vsem poskusom, da pride do novih volitev in do skupščine, ki bi imela večino za tako spremembo ustave, ki tudi demokratom ni po volji, bodo tudi demokrati.

Zato računamo s poslovnjo vlado opozicijskega bloka. Ako bo gledal ta blok dovolj trezno na položaj, bomo dobili, četudi morda le v obliki izvršilnega za-

kona, revizijo ustave, ki bo odkazala samoupravam važne panoge, med drugim tudi socialno-politične referate. Če ne bo tako, — potem utegnemo doživeti, da se bo radikalno demokratska koalicija obnovila.

Ako ne naravnost v stari obliki, pa v kaki zakriti. Taka koalicija bi še najprej dobila vlado, ki bi bila pooblaščenca razpustiti skupščino in izvesti nove volitve.

A tudi če pride do te rešitve bo končni rezultat isti: samoupravne oblasti bodo dobile koncev koncev na vsak način širše kompetence, kakor je predvideno to v sami ustavi. Sedanji, za naše razmere pretirani centralizem, do katerega je moglo priti le vsled parlamentarne abstinence federalističnih protisil, se ne bo vzdržal. Če pride tozadevno do izprememb, bodo oblastne volitve za delavstvo zelo važne. Že zdajnji smo opozorili, da je zakon za volitve v oblastne skupščine malim strankam silno nenaklonjen. Vsi glasovi malih strank se prištevajo kratkoma — velikim. Če bo šlo delavstvo v te volitve tako razbiti, kakor bi se dalo to po današnji razcepljenosti soditi, potem bomo izšli iz teh volitev popolnoma praznih rok in sramotno poraženi.

So ljudje, — ki še danes pravijo, da je to vseeno. Za te ljudi smo priobčili pod poglavjem Socialna politika ponudbo, kakoršne si danes kapitalisti — že upajo staviti. In še sprejemale se bodo take ponudbe, če ostane med delavstvom tako, kakor nam to tako lepo riše v današnjem dopisu iz Velenj star sodrug... Vse je zmešano, delavci so to in to in to, — povsod jih je en par. In če kak tak par še tako misli, da je edino zveličaven, — vendar ni tako. Treba je tudi moči, treba je skupnega nastopa vseh proletarskih sil. To je najvišja naloga, kateri imamo podrediti vse drugo.

Najnovejše politične vesti.

Naše reparacije.

Pariz, 23. marca. V vprašanju reparacij, ki jih mora plačati Nemčija, se bliža končna odločitev. Ker ne mara nobena velikih sil zmanjšati svoj delež na reparacijah, med tem ko pa Angleška in Japonska zahtevata, da se nemške reparacije vendarle zmanjšajo, so odločujoče prijateljske in zavezniške velesile začele ventilirati vprašanje, da se zmanjša delež naše države in pa Romunije na reparacijah, ki naj jih dobimo od Nemčije. Bati se je, da bodo interesi naše države na korist imperija, ki v zapadnih velesil občutno oškodovani.

Vlastimil Tusar umrl.

Iz Berlina je došla vest, da je umrl za srčno boleznijo češkoslovaški poslanik v Berlinu Vlastimil Tusar. Poslanik Tusar je bil že v zgodnji mladosti zvest pristaš socialističnih idej. Udeleževal se je v mnogih krajevnih organizacijah češke socialno - demokratske stranke, bil je tudi neutrudljiv sodelavec socialističnega časopisja in dolgoleten član dumajskega parlamenta. Češko socialistično delavstvo je izgubilo v njem izbornega politika in taktika.

Radičevci ne gredo v Beograd.

Ljubljana, 24. marca. Zagrebški in beograjski listi prinašajo kot najnovejšo vest, da so Radičevci na predsedstveni seji v soboto sklenili, da ne gredo v Beograd. Radičevci smatrajo, da je nastala vsled zadržanja radikalov, ka-

terim se ne mudi z verifikacije radičevskih mandatov, popolnoma nova situacija. Radičevci nameravajo baje preko javnosti protestirati proti kršitvi ustave in gaženju poslovnika od strani radikalcev.

Zatrjuje se tudi, da nameravajo baje radičevci tudi klerikalce in muslimane pregovoriti, da gredo iz parlamenta.

S takim korakom klerikalcev in muslimanov bi se seveda notranja politična situacija zelo poostrila.

Nov sokolski starosta.

Ljubljana, 23. marca. Danes se je vršila glavna skupščina sokolskega saveza Jugoslavije, ki je bila zato politično zanimiva, ker je morala prinesiti odločitev v boju, ki so ga vodili demokrati proti dosedanjemu sokolskemu starosti, radikalni dr. Ravniharju. Na skupščini dr. Ravnihar ni imel večine, zato je pristal na tak aranžma, da je bil sicer per acclamationem izvoljen za starosta, pa takoj nato odstopil, na kar je bil izvoljen za novega starosta Engelbert Gangl.

Proklamacija republike na Grškem.

Atene, 23. marca. Republika se bo definitivno proglasila v skupščini dne 25. marca, ob priliki obletnice grške nezavisnosti.

Zaimis je pozval kralja Jurja, da naj prostovoljno odstopi. Zadržanje kralja še ni znano.

Politični pregled.

Tajna vojaška pogodba med Francijo in Anglijo.

Berlinski list »Berliner Tageblatt« prinaša tekst vojaških pogodb, ki so bile sklenjene baje 25. januarja 1925 med Češko in Francijo. V tej pogodbi se zavzueje Poincaré, da bo podprl Češko s krediti. Češka pa bo organizirala svojo armado in napravila svoje mobilizacijske načrte v ozkem soglasju s francoskim generalnim štabom. Češka se zavzueje napovedati Nemčiji za slučaj vojne med Nemčijo in Francijo vojsko. Tudi v vojski Poljske z Nemčijo stopita Češka in Francija na stran Poljske. Za slučaj vojske med Češko in Ogrsko bo podpirala Francija Češko z vojnim materijalom. Za slučaj vojske med Poljsko in Rusijo ostanete obe državi nevtralni.

Za slučaj, da bi se Avstrija priključila Nemčiji zasedete obe državi Avstrijo s svojimi četami.

Obe državi se boste ostro uprli povratku Habsburžanov in Hohenzollerncev. Z Rusijo je iskati prijateljskih zvez. Vendar je Poljsko v slučaju rusko-poljske vojske braniti, ako bi podprla Poljsko Nemčija. Ako bi napadla Rusija Romunijo, je podpreti Romunijo z vojnim materijalom. Obe strani boste nastopali proti prizadevanju Italije v Sredozemskem morju.

Berliner Tagblatt piše dalje, da bi imela pristopiti k tej pogodbi kraljevina SHS na ta način, da bi za slučaj, da nastopi za Češko iz pogodbe dolžnost, da napove vojno, dala Češki en armadni zbor v polni opremi na razpolago. Naša država pa je pristop k tej konvenciji odklonila. Tako Berliner Tagblatt. Radi teh razkritij je v zapadnih državah, pa tudi v češkoslovaškem parlamentu ogenj v strehi. Vse hiti zatrjeval, da gre tu za falsifikate in zlobne izmišljotine.

Pripominjamo, da priobčuje B. T. dokumente s podpismi, datumi in zunanjimi znaki takih aktov. Dr. Beneš pa precej verjetno dokazuje, da gre pri tem za — falsifikate, od katerih so nekateri skoro dobesedni prepis — tajnih pogodb med Andrassyjem in Bismarkom. Uradna nemška Wolfova agentura je razširila te dokumente falsifikate po celem svetu. V vsakem slučaju je to dokaz za delo tiste diplomacije, ki pripravljala vojske.

Italijanski poslanik odpotoval v Rim.

Na poziv rimske vlade je v soboto odpotoval italijanski poslanik Bordrero v Rim. Z večerajšnjim beogradskim vlakom je poslanik prispel v Ljubljano ter se je dalje časa zadržal v kolodvorski restavraciji v družbi predsednika naše razmejivne komisije polkovnika Daskalovića. Poslanik je s tržaškim brzovlakom nadaljeval pot v Italijo. Kakor poročajo iz Beograda, je poslanik Bordrero odpotoval v Rim zaradi definitivne razmejitve v Sloveniji.

Radič gre v London, potem se vrne v Zagreb. Dopisnik »Zagreber Tagblatt« je imel te dni razgovor s Stjepanom Radičem, ki mu je izjavil med drugim: »Naša zunanja politika se mora naslanjati na Angleško in mi moramo takoj priznati Rusijo. V Davidovičevem kabinetu mi ne potrebujemo nobenega portfelja, vendar se nadejamo, da bomo, podpirajoč njegovo vlado, ustvarili atmosfero, v kateri bo zakon v zaščito države — odveč. Radič je izjavil, da odpotuje za kratko dobo v London, odkoder se v dveh do treh tednih vrne v Zagreb.

Trockij-komisar zunanjih del? Po nekaterih verzijah iz Rusije se hoče na-

čelstvo komunistične stranke pomiriti in sprijazniti s Trockim. Po Ljeningovi smrti je namreč Trockij v Rusiji edini popularni vodja komunistične stranke. V to svrhu so odpotovali nekateri komunistični prvaki v Suhum-Kale na Kavkazu, da se pogajajo s Trockim. V Moskvi resno zatrjujejo, da prevzame Trockij komisariat zunanjih zadev, Čičerin pa bi odpotoval v London kot polnomočni minister sovjetske vlade.

Akcija proti bolgarskim četašem. — Kakor znano, se je pred dnevi vršil sestanek zastopnika grškega generalštaba s šefom generalštaba III. armije v Skoplju, kjer so se razmotrivali načrti za skupno akcijo Grške in naše kraljevine proti makedonskim četašem. Po poročilu iz Beograda je včeraj popoldne posetil zunanjega ministra dr. Ninčiča grški poslanik Mauridis. — Ta poset spravljajo diplomatični krogi v zvezo z zgoraj omenjeno akcijo obeh prijateljskih držav proti makedonskim četašem.

Madžarski poslanik v Beogradu. — Novoimenovani madžarski poslanik Andrej Dehory je včeraj prispel v Beograd. Zunanji minister dr. Ninčič in njegov pomočnik Panta Gavrilovič sta poslanika sprejela v daljši avdijenci.

Volitve v Italiji.

Za volitve v Italiji kandidira na 138 listah 1354 mož. Za 1354 kandidatov pa je na razpolago le 535 poslanskih sedežev, izmed katerih pripade 356, t. j. dve tretjini mandatov, večinski listi; manjšinam preostane potemtakem le 179 mandatov, za katere se poteguje okoli 1000 kandidatov. Kakor znano, je edino fašistovska stranka vložila večinsko listo. Ako torej dobi ta stranka več glasov kakor vsaka druga posamezna stranka in najmanj 25 odstotkov vseh oddanih glasov, pripade njej v smislu novega volilnega zakona 356 mandatov. Za manjšinske mandate (179) se potegujejo populari s 140 kandidati, socialisti unitarci s 119, socialni maksimalisti s 139, komunisti s 158, republikanci s 74, demokrati socialci s 54, ustavni opozicijonci (demokrati-Bonomi) s 62, Slovani s 6 in Nemci s 3. Drugi kandidati pripadajo reformistom, giolittijancem, demokratom in liberalcem.

Zakupodaja »Belja«. Finančno ministrstvo se je odločilo, da odda celoletno državno posestvo Belje v zakup, to je poleg zemljišča (80.000 juter) tudi vse tovarne in železniške proge, ki so last tega posestva. Spričo velikega zanimanja za to posestvo v tu- in inozemstvu se pričakuje, da se bo dosegla za to posestvo letna zakupnina najmanj 50.000.000 dinarjev.

Novo obljube uradnikom.

Beograd, 20. marca. Glavni odbor Saveza uradniških organizacij je snoči izdal obširen komuniké, ki med drugim veli:

1. Minister financ je sprejel načelo, da se po uvedbi in uporabi novega uradniškega zakona ne smejo zmanjšati dosedanje draginjske doklade, njih zmanjšanje se omeji samo na one najvišje državne funkcionarje, katerih plače so po novem zakonu večje od njih sedanjih skupnih prejemkov.

2. Rodbinske doklade ženam in deci ostanejo po izvedbi novega uradniškega zakona iste kakor sedaj.

3. Žene uradnikov, ki so v državni službi, sprejmejo polne osebne draginjske doklade.

4. Maksimiranje doklad za uslužbence 5. kategorije se ukine.

5. Povišajo se draginjske doklade upokojenem in upokojenkam.

Govor s. Luke Pavičeviča na grobu s. Vilima Bukšega.

Evo nas, Tvojih sodrugov, Tvojih prijateljev in čestilcev, da se na neobičajnem sestanku s Teboj razstanemo. Evo nas, iz vseh delov države, iz vseh pokrajin, iz vseh delavskih organizacij, smo prišli, da se zadnjikrat pogovorimo s Teboj. Evo ti Tvojega Luke, da se poslovi od Tebe v imenu Glavnega Radniškega Saveza, ki si mu bil Ti ustanovitelj in sedanji predsednik.

Da, dragi Vilime, zla usoda je hotela, da se snidemo ob Tvojem grobu, mesto na prvem kongresu G. R. S. J. Tebi ni dovolila neizprosna, nemilostljiva smrt, da bi otvoril prvi kongres Tvojega G. R. S. J. in pozdravil na njem delegate celega razrednega, borbenega sindikalnega pokreta. Tebi smrt ne dopusti, da bi videl in pozdravil, na kongresu proletarce, ki so pod Tvojim večjim vodstvom izgradili sindikalni pokret G. R. S. J. v celi državi. Tem težje, hujše je, da nas zapuščaš ravno v najtežjih dnevih proletarijatskega življenja.

Da, sodrug, prijatelji in čestilci našega Vilima! Z njim izgubimo mnogo in z njim izgubimo vsi. Družina izgubi svojega reditelja, družba izgubi zagovornika napredka, toda mi, socialisti, delavski razred, in delovno ljudstvo v obče, mi izgubimo največ! Dasi je on vršil koristno delo na mnoge strani vsled svoje nezlomljive energije, je vendar za delavski razred največ delal. Iz delavske hiše je izšel in proletarsko življenje je živel. Kot tak se je vživel v življenje in borbo delavskega razreda, bil je njegovi sestavni del. In če vam rečem, cenjeni njegovi osebni prijatelji in čestilci, da je Vilim naš, v prvi vrsti naš, boste poredki, da smo egoisti. Toda ne! To ni niti osebni, niti strankarski, niti razredni egoizem. Kajti, Vilimovo razmerje do njegovih strankinih sodrugov, načelnih prijateljev ni razmerje brata do brata, očeta do sina, marveč: Vilim je bil del nas samih. Mi smo bili

on! — A on je bil — mi! In če se upošteva, da je živel samo za delavski razred, da je prebil vse mladost v bojih za interese delavskega razreda, da so mu bile delavske konference, seje, zborni kongresi, štrajki, volitve najljubše manifestacije njegovega življenja, tedaj se se ne vidi, zakaj je on naš in samo naš!

Na tem proletarskem, socialističnem pogrebu, je zastopana tudi vlada naše države. Najbrže zato, ker je bil naš Bukšeg minister te države.

Pa, ko izrekamo vladi zahvalo za udeležbo in za poklonjeni venec, bi storil najhujši greh, proti življenju in delu našega Vilima, če ne bi poleg zahvale na tem mestu protestiral proti njenemu najnovejšemu napadu na naše proletarske in Vilimove svetinje, na naše rdeče zastave.

V znak velike žalosti in pijetete do svojega voditelja, so izobesile vse naše organizacije v črno ovite rdeče zastave.

V programu pogrebnega spreveda pa je bilo, da bo proletarijat s svojimi zastavami spremljal svojega vodjo k večnemu počitku.

Po naredbi vlade, pa je zagrebska policija zaplenila vse naše zastave. In, če polaga vlada na krsto sodruga Bukšega venec, izkazuje Bukšegu manj časti, kot pa žali naše najintimnejše občutke.

Toda, sodrug in prijatelji. Ta gesta vlade nas ne bo zadržala, da ne bi korakali pod našo rdečo zastavo naprej. Da nadaljujemo delo, ki ga je doslej vodil naš Vilim Bukšeg. Zato pa se zaklinjamo ob njegovi krsti, ob njegovem grobu, da bomo delali to, kar je on delal, živeli za ideale, za katere je on živel in umrl pri delu, pri katerem je on umrl.

V to ime: Slava velikemu borcu za socializem!

Slava Vilimu Bukšegu!

K občnemu zboru Konzumnega društva za Slovenijo.

Due 16. in 17. marca se je vršil občni zbor Konzumnega društva za Slovenijo. Za ta občni zbor se je pripravljala, kot je bilo razvidno iz delavskega časopisja vseh smeri, vsa naša politična javnost z napeto pozornostjo. Proti sedanjemu načelstvu in nadzorstvu Konzumnega društva se je zbiral na vseh straneh odpor. Glavni vzrok za ta odpor je obstojal v tem, da doseданje načelstvo in nadzorstvo ni znalo uravnati svojega razmerja do celotnega delavskega pokreta, kojega važen del je ta zadruga. Ko so se pojavljala iz tega trenja, pa se je zabarikadiralo pred živim življenjem za konservativnimi pravili in za pogodbami, ki so izzvale po pravici ogorčenje članstva. To ni bilo v škodo le pokretu, ampak tudi zadrugi.

V ta položaj je posegel Anton Kristan.

Ne bomo govorili več o stvarih, ki so nam narekemale na to stran previdnost. Sprejemamo taktiko občnega zbora, ki je šel preko teh stvari z izjavo, da naj spregovori o vsem tem delavsko razsodišče svojo sodbo. Tudi tega mnenja smo, da so ta vprašanja predvsem važna za potrebo kontrole in odstranitve napak.

Mi smo to pred otvoritvijo boja jasno povedali na desno, na naslov tistih, ki so nam očitali osebno sovraštvo, na levo na naslov tistih, ki mislijo, da je socialno gibanje celega sloja samostan, v katerem prihaja na tehtnico samo dejstvo, ali in kolikokrat smo napravili nekaj, čemur pravijo ljudje — greh.

Se enkrat pa moramo poudariti to,

kar je bila bolj bistvena vsebina našega boja.

Anton Kristan je razumel bolje, kakor direktorij Konzumnega društva za Slovenijo, da se zadruga, kakor je ta, brez urejenega razmerja do delavskega pokreta in brez zdravih razmer v delavski politiki, ne more uspešno razvijati. Mesto pa, da bi bil obstoječe politične smeri vpošteval, računajoč s tem, da so to psihološke skupine, ki imajo svojo ulemeljitev in notranje vzroke, je skušal poseči v politiko preko vsega tega, skušajoč se opreti na močno organizacijo Konzumnega društva in njegova materialna sredstva.

Ze v meščanski politiki smo čuli vprašanje.

Ali bodo odkazovale banke smeri politiki, ali pa bo iskala politika sama svoje smeri in odkazovala te smeri tudi bankam?

Vprašanje, ki ga rešuje kapitalistična družba koncem koncev navadno v korist kapitala.

Sicer šepa vsaka primera, sicer se združnega kapitala ne da primerjati s privatnim, ravno zato je moglo priti na občnem zboru tudi do rezultatov, do katerih je prišlo — a nekaj podobnega je bila vsebina nedeljskega boja med opozicijo in doseđanjim vodstvom Konzumnega društva.

Zato je rezultat za vse prijatelje delavskega pokreta razveseljiv. Opozicija je imela na občnem zboru med delegati tako večino, da mora biti danes vsakemu jasno, da so politične organizacije moralne sile in da vodi pot do konsolidacije pokreta le skoz politične organizacije, ne preko njih.

Ze v soboto se je na občnem zboru pokazalo, da slovensko delavstvo ni tako razbito, kakor bi se dalo to iz dela našega časopisja soditi. Čeprav je bila sestavljena opozicija iz vseh smeri, — gredo opozicije malokdaj tako disciplinirano in enotno za svojim ciljem, kakor je šla opozicija na tem občnem zboru.

Ze na predrazgovoru v soboto se je pokazalo, da ima opozicija med delegati večino. V nedeljo je dobila med delegati opozicija za svojo glavno bojno točko, za zahtevo, da se briše iz pravil odstavek, da mora biti nad polovico članov načelstva nastavljenega 39 glasov, med tem ko jih je glasovalo proti samo 11.

Frane Pavalec:

Boj za življenje.

Dolge članke pišemo v naših listih, mnogo govorimo na shodih in sestankih o potrebi združevanja delovnih slojev in prav počasi se zavedajo oni, ki so izkoriščani od strani kapitalistov, da je vendar potrebno, da se enkrat združijo v eno enoto, katera bo zmožna nastopiti proti nakanam mogoteev.

Po prevratu je bilo delavstvo, kakor ogenj in plamen. Vse je hitelo v organizacijo in res smo imeli takrat močne organizacije ter smo tudi marsikaj dosegli, kar danes polagoma izgubljam. Če se ne bomo zavedli, da se moramo za naše

Pri drugih glasovanjih je bila večina deloma še večja. Proti resoluciji, ki obsoja predaleč segajoče službene pogodbe s člani načelstva, so bili samo štirje delegati.

Pri dobesedni razpravi pravil, ki daje pravico glasovanja samo delegatom in predsedniku zbora, ne pa tudi 27 članov broječemu nadzorstvu in načelstvu, je dobil predlog za spremembo pravil potrebno dvetretinsko večino.

Ker pa je predsedstvo pustilo glasovati tudi načelstvo in nadzorstvo, potrebne dvetretinske večine ni bilo. Po naziranju opozicije je bil predlog za spremembo pravil vseeno sprejet in se ima predložiti v smislu sklepa občnega zbora sodišču, ki bo razsodilo o pravnem sporu glede glasovanja. V načelstvo se je volilo po starih pravilih. Izstopila je le tretjina načelstva in nadzorstva. Mesto odstopivših so bili izvoljeni v načelstvo na novo sodrug Frane Svetek, (Ljubljana) Josip Petijan (Maribor) in Peter Logar (Mežica).

V nadzorstvo pa so bili izvoljeni na novo: Straus, Böhm (Celje), Frane Štern (Črna), Verbič Ropret (Vič).

Zatrdno se nadejamo, da je s tem borbe konec. Mi smo odkrito povedali, kaj hočemo in česa nečemo! Nečemo zlasti nikogar brez potrebe zagati in ubijati, ker nimamo preveč ljudi, ampak premalo in ker zelo dvomimo, da bi dobili na cesti boljše ljudi, kakor so tisti, ki so z zadrugo zrastle. Vse delavstvo pa se naj oklene po tem novem dokazu, da gre tu res za delavsko zadrugo, tega velikega zavoda z vsem onim oduševljenjem in poletom, ki so ga ponesli delegati iz občnega zbora. Bivša opozicija naj pokaže, da je sposobna graditi in da je bojazen, da bo opozicija zadrugi škodovala, manj kakor neupravičena.

Vodstvo pa naj upošteva jasno izraženo voljo članov in občnega zbora, naj se ne skriva za papirnate barikade in naj skuša opozicijo razumeti. Kolesa se ne vrte nazaj, ampak v novo, boljše!

Kontinuiteta med starim in novim je hranjena in ostane, ako bodo smatrali, — kakor upamo, — vsi člani načelstva in nadzorstva — ne samo novi, da se morajo sklepi, za katerimi stojijo vse moralne sile pokreta — izvršiti in da bi bila tu vsaka misel na ovinke — zaman.

Ignacij Plezavček:

Vse laže.

Dimnikar Plezavček je bil te dni nenavadno zamišljen. Drugače šaliv in razposajen črnih kar ni več dovteten za veselo razpoloženje. Ugibali so in tuhtali, kaj se je moglo z njim dogoditi, dokler ni sam razodel v petek zvečer svoji boljši polovici vzroka svoje izpremembe. Tako-le je bilo:

Poklicali so ga bili k Rokomavharjevim, da očisti in omeje zabasani dimnik. Ne vleče, pa ne vleče, je tožila kuharica Ančka Plezavčku, ki se je z vso vneto lotil posla. Zlezal je v visoki dimnik, tipal in omietal. Pri tem pa je odkril okolnost, da se skozi dimnikovo steno, ki stoji tik ob sobi gospoda Rokomavharja, natančno čuje vsak razgovor iz sobe. Slutil je, da mora biti v sobi zbrana večja družba, katero je povabil gostoljubni gospod Rokomavhar, vse časti vredni apotekar, na partijo taroka. Vsaj tako mu je tudi povedala kuharica Ančka, ki mu je zaupala celo imena pri Rokomavharju zbrane gospode. Bili so to zdravnik dr. Parač, trgovec Frakelj, župnik Špehar in žur-

natist Pika. In postušal je Plezavček zanimive pogovore ter slišal tole: Rokomavhar: Gospoda moja in dragi prijatelji! Mi hišni posestniki smo najbolj zatirana in preganjana bitja v državi. V svoji lastni hiši nismo več gospodarji in, najemniki imajo več besede, kakor mi. Kje je tu pravica? To je komunizem, najkrutejše kralenje privatne lastnine, komunizem, vam pravim. Če ima človek kako prazno luknjo, ti že izvohajo in ti pošljejo stranko, ki je nisi nikdar videl, nikdar poznal in hočeš, nočeš, moraš jo vzeti pod streho. In da bi se je mogel vsaj iznebiti, kadar bi sam hotel! Ne gre! V drugem nadstropju, to se pravi pod streho imam družino nekega založanca, ki je bil menda zaposlen v neki kurilnici. Izgubil je službo, že en mesec ni plačal nobene stanarine. Ima družino. Potem pa se to večno kričanje otrok. Vsako opoldne in zvečer čujem, kako se derejo, lačen, lačen... uh, za znoreti je to. Vedno bi jedli, samo jedli... In človek mora vse to prenašati v lastni hiši.

Župnik: Prijatelj Rokomavhar, malo krščanske potrpežljivosti bi ne škodilo. Glej, meni je izročeni nad 2000

duš, za katere bom moral dajati odgovor pred Bogom. Dobro, se zavedam, kaj je moja dolžnost. Zvesto razlagam svojim ovčicam božjo besedo in jih navajam h krščanskemu življenju. Tudi z dobrim zgledom pomagam. Cerkev nikdar ne izrabljam v politične namene, prav tako ne spovednice. Vsakdo naj tako dela, kakor mu nalaga njegov poklic, pa bo vsem prav!

Trgovec: Lepo sta povedala oba, toda kaj bom rekel jaz. Mi trgovci, kar nas je poštenih, moramo propasti. Smilijo se mi ubogi ljudje, ki tožijo o dražini in brezposelnosti in jaz sem prvi, ki hočem pomagati. Vidite, predmete, ki so mene stali ogromne vsote, prodajam danes pod lastno rero, le da ustrezem in pomagam ljudem. Tolažim se s tem, da mi bo onkraj groba vse povrnjeno.

Zdravnik: Če že vsi govorite in poveličujete Vašo ozkodušnost, naj pa še jaz povem svoje. Pretekli teden sem obiskal 4 bolnike. Sami siromašni ljudje, brezposelne reve. Nisem zahteval nobenega plačila za svoj trud. Kaj hočeš od siromaka zahtevati?

Žurnalist: Moj poklic je morda najtežavnejši od vseh. Tu se laže in zavija

na vse mogoče načine. Jaz pa sem se odločno postavil na stališče obrambe resnice in izpod mojega peresa ni in ne bo izšla nobena neresnica. — Vesté kaj, gospodje? Naredimo stavo! Mi vsi smo govorili o naši poštenosti in nepristranosti. Dokažimo, da v resnici tako delamo, kot smo izpovedali! Kdor bo zasačen pri laži, ta naj plača stavo. Moj predlog bi bil sledeči: Gospod Rokomavhar, ako si bode te v teku enega tedna prizadevali, da spravite delavčevu družino pod kap, bode te morali žrtvovati iz Vaše apoteke brezplačno deželni bolnici 1 kg aspirina in 2 zavitka kinina.

Ako bo gospod župnik v svojem nedeljskem govoru govoril o politiki ali sploh o stvarih, ki ne sodijo v cerkev, se bo moral v 2 dneh naučiti na pamet himno »Bože pravde«. Gospod dr. Parač pa bo moral napraviti brezplačen obisk pri 2 uri oddaljenem bolniku, ako bo zahteval za izdrti zob delavca kako plačilo. Trgovec Špehar bo moral brezplačno podariti dve vreči najfinije moke za mestne reveže, ako se dožene, da je zahteval za prodano blago pretirano ceno. Jaz pa bom napisal agitacijski članek v 3 stolpcih za

članov, so to sami nezavedneži, kateri ne vedo, da si s tem sami škodujejo.

Delavec — to je oni, ki dela, naj si bo z roko ali z umom, si mora misliti to, da stla samo dva razreda na svetu, prvi, ki daje svojo moč v najem za odškodnino, ki komaj zadostuje, da si s tem svoje življenje zdrži, in drugi, ki živi od drugih, ki mu dajejo moč v najem. Ako bi si tega zavedli vsi, bi bilo naše življenje človeško, ne pa tako, kakor ga imamo. Danes dobiš svojo plačo, kupiš s tem par kg moke in denar je preč. Jutri greš, pa kupiš na dolg in tako gre naprej, tako dolgo, da imaš samo dolgove. Danes je svet tako moderniziran, da bomo morali hoditi okrog menda kmalu brez obleke, ker je ne bomo mogli kupiti. Stanovanje, kaj to, tega tudi ni potrebno, saj lahko stanuješ kje v gozdu, kakor divji zajec, seveda takega niru ne boš imel, kakor zajec, ker te bodo pri-

čeli preganjati. Delati pa tudi ni več potrebno, ker itak ni dela in ga tudi ne dobiš.

Kaj bo začeti, če pojde tako naprej, pomoči pa ni nobene. Vrag se ne briga zato, da imaš premajhno plačo, da nimaš dela, da nimaš stanovanja in da moraš lakoto trpeti. Oni, ki so prej kričali: To gre počasi, razbiti je treba vse organizacije, potem bo šlo hitreje, se se zmirom izgovarjajo na social-patrijote, češ, oni so krivi, da ne gre hitreje, oni so krivi, da ni dela in da je draginja itd. Socialisti so baje kratko rečeno — kapitalistična stranka. Samo Neodvisna je delavska. Rešitelji naj bodo tisti, ki so nam organizacije razbili! Treba se je organizirati, ne poslušati na kričave in mešetarje različnih organizacij in strank in drugo življenje bo postalo. Dokler pa tega ne bo, bo zmirom sužnost in trpinčenje.

Stanovanjska beda v Ptuj.

Ako delimo prebivalstvo po letih, prihajamo do sledečih števil:

Otrok pod 11 leti je bilo v Ptuj leta 1910 664, leta 1920 619 (55 manj); prebivalcev nad 21 let je bilo v Ptuj leta 1910 2468, leta 1920 2618 (torej 150 več).

Ako računamo, da je prišla pred vojsko na 3,5 nad 21 let stare osebe po ena kuhinja, lahko sklepamo, da mora imeti mesto okrog 43 kuhinj več, nego pred vojno. Postavilo pa se je samo 11 novih kuhinj v Veliko vojašnico. Zato jih mora biti 32 premalo.

To bi se s številom prosilcev, ki čakajo na stanovanja še dosti dobro ujemalo. Iz tega mislimo, da smemo sklepati, da je nujno potrebno, da se zgradi v Ptuj takoj najmanj 30 novih stanovanj. Povdarjamo, da je to nujno potrebno. Toliko stanovanj v resnici manjka, zato mora toliko prosilcev vedno čakati na stanovanja. Stanovanja se pridobivajo danes v glavnem s tem, da se uradništvo premešča, ali da se izseli slučajno kdo drugi. — ki pa dobi v svojem pridobitnem poklicu navadno naslednika. Jasno je, da ni s tem nič pridobljenega, ampak da se določajo s takimi selitvami le druge partije za čakanje.

Ker predpisuje stanovanjski pravilnik, da je treba vpoštovati pri dodelitvi stanovanj predvsem prosilce, ki morajo po službeni dolžnosti stanovati v dobi-

nem kraju in ki so navezani na dohodek svoje plače, — bi morale biti prošnje pridobitnih krogov za dodelitev ali povečanje stanovanj pri sedanjih razmerah popolnoma brezupne.

To pojasnjuje, da je stanovanjsko vprašanje pri nas resno — in da je zlasti resno za pridobitne kroge — seveda pod pogojem, da se stanovanjska naredba točno izvaja.

Primerjava stanovanjskih prostorov leta 1914 z stanovanjskimi prostori v letu 1922 nam kaže, da 86 prostorov, ki so služili leta 1914 za stanovanja, danes ni več oddanih. Ogromno večino teh prostorov so pridržali hišni lastniki za povečanje svojih stanovanj in za trgovske in obrtne lokale. Če smo dejali, da je v nekaj nad 40 slučajih to postopanje s tem razložljivo, da je več odraslega prebivalstva, — pomenja ostalih 40 slučajev nadnormalno razširjanje stanovanjskih prostorov v času nadnormalne stanovanjske bede. Izmed nastavljenec uradništvo v Ptuj razmeroma malo trpi. Reveži so tisti, ki čakajo na stanovanja, — tisti pa, ki jih imajo so z malimi izjemami v zadostnih, mestoma celo v za sedanje razmere prostornih stanovanjih. Vsa teža položaja se zvrča na gospodarsko najšibkejši sloj, na delavstvo, kojega se je strpalo skupaj na ta način, kakor kaže zgornja statistika.

(Dalje prih.)

Iz zakona o občinskih volitvah.

V nekaterih krajih Slovenije so se vršile, ali se vrše izredne občinske volitve. Zato ne bo odveč, ako si pokličemo v spomin najvažnejše določbe zakona o občinskih volitvah, da pripomoremo, da se bodo naši sodrugi v teh krajih pravilno pripravili na volilno borbo.

Reklamacijsko postopanje.

Volilni imeniki morajo biti pred volitvami za dobo 14 dni razgrnjeni. Tekom te dobe sme zahtevati vsak moški, ki je 21 let star in redno biva v občini.

— pa naj si je v volilnem imeniku vpisan ali ne, da se volilni imeniki popravijo, če niso pravilni. Reklamacija se napiše na polo papirja in se glasi:

Zupanstvu

Podpisani . . . . . let star, stanujoč v . . . . . zahtevam, da se sprejme v volilni imenik za občinske volitve g. (Ime in naslov.)

Imenovan je dopolnil 21. leto, kar je razvidno iz prepisa krstnega lista

Jeli to pomota ali nezaslišano navijanje cen? —

Časopis Rokomavhar si je znal odgovoriti na to vprašanje. In še dalje je čital gospod apotekar.

V članku »Socializem in država« je stalo, da so bili naši socialisti od nekdanja privesek meščanskih strank, od katerih so prejeli in prejemale denarno subvencijo. V istem članku trdi pisec, da Marks ni bil socialist, marveč je najel in plačal konfident vlade, ki ji je hotel pridobiti zaupanje ljudstva.

»Dva imam, kar dva!« si je častital g. Rokomavhar.

V nedeljo pa so šli vsi k župnikovi pridigi. Stali so po najtemnejših kotih cerkve in poslušali. Ko pa je župnik začel svoj govor z besedami:

Napredni in socialistični časopisi morajo iz naših krščanskih hiš, so oni štirje pomočilo prste v blagoslovljeno vodo, se pobožno prekrizati in zapustili božji hram.

V ponedeljek pa so si povedali vsak svoje. Stavo so izgubili vsi po vrsti. — Nas najbolj zanima Špeharjeva moka in dovolili bi se vprašati gospoda župana, če je trgovec Špehar izpolnil svojo dolžnost.

(matičnega izpiska), je državljan kraljevine SHS, kar je razvidno iz domovnice, in stanuje v občini že nad eno leto, kar je razvidno iz potrdila županstva (ali delavske knjižice). Vsi ti dokumenti se morajo, ako se zahteva vpis, priložiti. Podpis tistega, ki reklamira. Pripomniti je, da imajo uradniki, nameščenci južne in državne železnice, duhovniki, odvetniki, inženirji, živinozdravniki volilno pravico, ako ob času razgrnitve volilnih imenikov redno bivajo v občini in da za nje ni treba, da bi tu eno leto bivali, kakor drugi volileci.

Kandidatne liste.

Kandidatna lista se mora predložiti najpozneje 10 dni po razpoložitvi volilnih imenikov okrajnemu glavarstvu. Lista naj nosi naslov: Kandidatna lista Socialistične stranke Jugoslavije. Kandidatne liste morajo obsegati toliko imen kolikor je voliti za občino odbornikov in namestnikov. Pri določitvi števila odbornikov in namestnikov je treba vedeti, koliko ima občina po ljudskem štetju iz leta 1920 prebivalcev.

Občinski odbor sestoji:

Ako je bilo v občini manj, ko 500 prebivalcev iz 7 odbornikov; 1000 9 odbornikov; 2000 17 odbornikov; 5000 25

odbornikov; 10.000 33 odbornikov; 20.000 37 odbornikov. Na kandidatni listi morajo biti napisani z imenom, priimkom in bivališčem (kakor je to v volilnem imeniku) po vrsti vsi kandidati, potem enako po vrsti vsi namestniki, na to ime enega predstavnika liste in enega namestnika za volilni odbor.

Ako je v občini več volišč, se napiše se za vsako volišče po enega predstavnika in namestnika.

Pod vse to se podpisuje lastnorčno, toliko oseb kolikor je voliti odbornikov in namestnikov v dotični občini. To so lahko vsi kandidati in namestniki, ki se morajo na listo itak vsi podpisati s pristavkom: izvolitev sprejem. Kandidatna lista mora biti pisana na uradno izdanih, z uradnim pečatom opremljenih tiskovinah, ki se dobijo od prvega dne, ko so razgrnjeni volilni imeniki na občini, na glavarstvu ali pri velikem županstvu. Kandidatno listo se mora predložiti v izvirniku, razven tega pa za vsako volišče še po en prepis. Izvirnik in prepisi se razlikujejo po tem, da mora biti izvirnik podpisan od predlagateljev, na prepisih pa podpisov ne sme biti.

Svetuje pa se, da se vpiše poleg kandidatov na listo še druge volilne upravičence.

Tedenske vesti.

Neokusna interpelacija bodočega in bivšega ministra Gostinčarja.

Gospod Gostinčar je stavil v parlamentu interpelacijo, v kateri se zaletava na neokusen način v izseljeniški komisarijat. Gostinčarjeva interpelacija je neokusna demagogija, kateri se vidi na prvi pogled. Gostinčar napada komisarijat v prvi vrsti zato, ker ga vodi — Etbin, Kristan. Neresnične so trditve interpelanta, da komisarijat ničesar ne stori za opozoritev prebivalstva pred izselitvijo v težke delovne pogoje.

Na vse redakcije naravnost dežuje okrožnic komisarijata, ki dajejo tozadevno navodila. Ako se bo gospod interpelant pri Slovencu informiral, bo videl, da je to res. In morda ga bo sram, da sestavlja interpelacije, ki se jim vidi le predobro — konjsko kopito in ki so več kakor laž.

Klerikalni naskok na Maribor.

Slovenski Narod poroča o sporazumu slovenskih meščanskih strank glede skupnega nastopa pri bodočih občinskih volitvah v Mariboru in pravi: Jugoslovenska demokratska stranka, narodno-socialistična stranka in klerikalna stranka v Mariboru so sklenile za bodoče občinske volitve v Mariboru volilni sporazum, na podlagi katerega vložijo pri prihodnjih občinskih volitvah skupno kandidatno listo. Pri sestavljanju kandidatne liste bo služil kot temelj rezultat zadnjih državnozbornskih volitev. Pri teh volitvah je dobila demokratska stranka 618 glasov, narodno-socialistična 495 glasov in klerikalna 1526 glasov, dočim so dobili radikali 142, samostojni kmetje pa 27 glasov.

Ako bo ostalo število glasov, oddanih pri skupščinski volitvi, isto tudi pri občinskih volitvah, dobe koalirane slovenske stranke, ki so si nadele ime »Narodni blok« 2808 glasov, torej vsakakor relativno, ako že ne absolutne večine glasov. Občinski zastop šteje v celem 41 odbornikov. Računa se lahko, da bo od teh 41 mandatov pripadlo narodnemu bloku okrog 30. Ker so pri skupščinskih volitvah dobili Nemci 961, socialni demokratje pa 926 glasov, je čisto gotovo, da je popolnoma zasigurana zmaga koaliranih slovenskih strank. S tem je tudi odstranjena nevarnost, da bi Maribor dobil nemškega župana. Z zadoščenjem pozdravljamo sklenjeni sporazum v Mariboru z željo, da bi se tako, kakor v Mariboru, sporazumele slovenske stranke povsodi v onih občinah, kjer grozi nemška nevarnost. Tako piše Slovenski Narod.

V tem poročilu je pozabljeno povedati, da se izroča Maribor s tem sporazumom v roke klerikalcem, — so si zasigurali večino po ključu 2808 — 1526.

Kaj pravijo k temu mariborski napredni volileci? Ali se ni še dr. Kukovec milo storilo, ko je podpisal sporazum? —

razum. V resnici je bil to klerikalni diktat, ki jemlje za podlago zadnje volitve, ko so šli bivši komunisti po analogi svoje centrale in protesta voliti klerikalno.

Ko je agitiral Zebot po Mariboru s protisrbsko gonjo in se kazal hujšega nemškega nacionalca, kakor Nemci sami.

Tako je klerikalna demagogija dosegla trikrat večje število glasov, kakor bi jih dosegla klerikalna stranka po svoji dejanski moči.

Sedaj diktirajo klerikalci izrabljajo rezultate Zebotove demagogije kot ključ za bodočnost.

Bili so časi, — ko se je zbralo vse mariborsko delavno ljudstvo okrog socialističnih zastav in ko je dosegla pri volitvah naša stranka sama absolutno večino.

Sedaj so tu blokade.

A skoz in skoz gnili bloki. Socialistična stranka pojde proti tem blokadam z vso silo v boj in ni izključeno, da dožive blokaši še bridka razočaranja. Številke so sicer sigurne, a številke včasih hudo lažejo.

Kako se da dobiti v Ljubljani 300 stanovanj?

Naši predlogi za pridobivanje novih stanovanj so vzbudili v Ljubljani precej pažnje, mestoma tudi precej razburjenja. Vsi razsodni ljudje pa so nam morali dati vsaj v enem prav: Treba je novih stanovanj!

V tem oziru dobivamo od vseh strani vpoštovanja vredne predloge izmed katerih tu enega pričujemo.

Naš izvestitelj pravi, da se zasledene žandarmerija velike prostore, kjer so bila prej stanovanja. Naj se določi za žandarmerijsko vojašnico tisti del tobačne tovarne, ki stoji vsled amejitve obrata prazen.

A tudi če bi to ne bilo primerano, bi se dalo najti za žandarmerijo in urade, ki so v privatnih hišah, vse polno prostorov.

Vse vojašnice so le na pol zasedene. Da more biti nastanjen v vojašnici brez škode kak urad, nam dokazuje dejstvo, da je bilo nastanjeno obrateo ravnateljstvo Južne železnice. Drez škode v Belgijski vojašnici. Sedaj se sbe preselilo to ravnateljstvo v lastno, novo hišo.

Vsi merodajni faktorji naj poskrbe, da ne ostanejo ti prostori — prazni, — Poskrbe naj, da se zasedejo tudi napol prazna Sentpeterska, domobranska in artilerijska vojašnica.

Če ni mogoče spraviti v vojašnici uradov, naj se preseli tja številne vojaške osebe, ki so nastanjene brez potrebe v privatnih stanovanjih. Na ta način je mogoče pridobiti po mišljenju

afriške misijone, ako mi dokažete, da sem pisal neresnico. Sprejmete?

»Se strinjamo!« so enoglasno pritrtili in si stisnili roke. Eden drugega bodo kontrolirali in sicer čisto nepristransko.

Drugi dan pa so v podstrešju Rokomavharjeve hiše zopet kričali: lačen, lačen. In gospod Rokomavhar je divjal na stanovanjski urad ter kategorično zahteval, naj mu spravijo to svoj iz hiše. Ni mogoče več prenašati. Nesrečna delavčeva žena pa je šla v župnišče in potožila gospodu župniku, kako brezsrčen je njen gospodar. Župnik Špehar se je samo smehljaj in tolažil ubogo ženo po svoje. Misil je je na izjubljeno slavo Rokomavharjevo.

Nekako ob istem času je srečal železničar Hrast žurnalista Pika in mu pripovedoval: »Čujte, nezaslišano! Dr. Parač mi je računal na izdrti zob 30 Dinarjev. Prosim Vas, dajte to v časopiste. Tuda Pika žurnalist se je samo muzal.

Rokomavhar je čital dnevne novice v »Slovenec«. Tam je stalo: Pri trgovecu Fraklju je bilo včeraj prodano 1 kg sladkorja za 24 dinarjev. Vemo, da je ta sladkor še od stare Frakljeve zaloge in ga je Frakelj plačal po 12 Din kg.

našega izvestitelja najmanj 300 stano-
vanj.

Šostanj. V soboto smo spremili na zadnji poti našega sodruga Franca Pri-
možiča, kateri je v svojemu 19. letu mor-
al skleniti mlado življenje. Spremili
so umrlega skoro vsi sodrugi iz Šosta-
nja. Nosili so ga člani UDR v krojih.
Pred hišo žalosti so zapeli tamošnji so-
drugi pevci tužno pesem, isto tudi na
pokopališču, kjer se je s. Cebular v ime-
nu vseh poslovil od nepozabnega sodru-
ga, ozir. brata in tovariša. Bodi mu blag
spomin!

Ptujska kronika.

Slovenčev dipisnik potrjuje resnič-
nost našega poročila, v katerem smo
konstatirali dejstvo, da je bilo na zaup-
nem sestanku SLS tudi nekaj novih pri-
stajev, ki so se dosedaj »udejstvovali«
v drugih strankah. Smeje in v obliki zafr-
kacije pravi obenem, da jih je še več,
kot socialistov. Če misli pri tem na kon-
vertite iz raznih strank, mu prav radi
verujemo in to tembolj, kar smo že zad-
njič povedali, da jih je še nekaj, ki so
pripravljeni — za slučaj potrebe — obr-
niti jadra v smer pristana obljubljenega
dežele SLS. Kar se pa tiče legitimacij,
ki jih ima omenjena stranka v rezervi
za ptujske sodruge socialiste, sporoča-
mo gospodu dopisniku, da so oni v tem
oziru zelo zbirčni. Za socialiste ne zado-
stuje, da so legitimacije iz finega kartona.
To je za nas premalo. V socialistične
žepe imajo vstop le legitimacije, oprem-
ljene s svilenim trakom višnjeve barve
in parfimirane z najfinejšim parfumom
iz svetovno znanih tovarn. Le za take le-

gitimacije bomo socialisti handlali, dru-
gače ne bo nič.

Shod obrtnikov. V nedeljo 24. t. m.
so imeli obrtniki v Narodnem domu zbo-
rovanje, na katerem sta med drugim
poročala dr. Pless iz Ljubljane o delav-
skem zavarovanju in Rebek iz Celja o
delovnem času. Da sta se zavzemala za
»revizijo«
teh dveh, za delavstvo zelo
važnih stvari je samoobsebi umevno.
Obširneje poročilo o shodu, oziroma o
navedenih dveh referatih podamo v pri-
hodnji številki.

V cenilno komisijo so imenovani: za
Ptuj mesto: dr. F. Jurtela, odvetnik, in
Blaž Pihler krojač; za namestnika: J.
Vučak, kavarnar in M. Šubic, davčni
upravitelj, vsi v Ptuj. Za Ptuj okolico
pa: Jakob Zadravec iz Središča in dr.
Kupčič ekonomist na Ptujski gori ter za
namestnika: dr. Hvala v Rog. Slatini in
J. Vindiš Sp. Breg pri Ptuj.

Predavanja iz socialnih predmetov.
Društvo nameščencev avtonomnih soci-
alnih zavodov v Ljubljani, Gledališka
ulica 8-IV je organiziralo, uvaževaje
splošno nepoznavanje in nezanimanje
za socialno-politične ustanove, strokov-
na predavanja potom pri njem organi-
ziranih članov, uradnikov naših social-
no-političnih ustanov.

V Ljubljani se vršijo ta predavanja
pod egido društva samega, in se bo čas.
kraj in predmet posameznih predavanj
sprti in pravočasno naznanjal. Za pre-
davanja na deželi daje društvo na pri-
glašeno željo primerne predavatelje na
razpolago.

Na gornjo namero omenjenega dru-
štva se posebej opozarjajo stanovske
organizacije.

Naš pokret.

Celje. Vsaki ponedeljek se vrši pri
nas predavanje o različnih predmetih,
o katerih mora delavstvo biti poučeno.
Predavanje se vrši od 7.—9. ure zvečer.
Prostor, kje se predavanja vrše, se izve
pri naših zaupnikih. Prihajajte v čim
večjem številu! Obveznost pa so preda-
vanja za člane UDR. Isti dobe informa-
cije pri s. Kapetanu.

Maribor. Za prvi in drugi okraj me-
sta Maribor se vršijo vsakih 14 dni ob
ponedeljkih ob 8. uri zvečer v gostilni
pri »Zlatem konju«
v Vetrinjski ulici
krajevni shodi, ki jih sklicuje za ta dva
okraj določeni okrajni odbor Socialistič-
ne stranke. Prihodnji shod se vrši v
ponedeljek, dne 24. marca. Opozarjamo
vse politično in predvsem tudi strokov-
no organizirane delavce, da se shodov
v velikem številu udeležujejo, ker se na
njih obravnavajo važna socialnopoliti-
čna vprašanja, ki so pač danes za vse
delavstvo najbolj pereča. Dostop imajo
tudi nečlani.

U. D. R.

Kroj in tehnična oprema U. D. R.

Kroj:
Klobuk širokokrajnik rujave barve.
Srajca zelena z ovrtnikom. Na pr-
vih dva žepa.
Hlače sive barve. Kroj jahalni.
Dokolenice zelenkastosive barve.
Kravata rudeče barve za neizvrš-
joče in črna za izvršujoče člane.
Pas navaden usnjen naravne barve.
Oprema:
Nahrtnik zelenkaste barve širok
približno 70 cm in 60 cm visok (globok).
Blago močno polplatno. Na zunanji
strani 2 žepa.
Jedilna posoda. Štirioglasta ali okrog-
la (vojaška) iz pocinkane pločevine.
Vsebinska 1 liter.
Posoda za vodo iz aluminija. Vse-
binska pol litra.
Svetilka. Navadna štirioglasta za
svečo.

Šotor iz nepremočljivega blaga ob-
stoji iz dveh enakih delov dolgih po
2.20 m, širokih 1.90 m in zopet dveh
enakih delov v obliki trikotnika tako,
da se stranski odprtini pravilno za-
preta.

Sekirica. Držalo leseno dolgo 25—30
cm. Oblika na eni strani sekirica, na
drugi ost.

Lopata. Držalo dolgo 25—30 cm, lo-
pala iz jeklene pločevine dolga 18—20
cm in široka 12—13 cm, ter upognjena
malo na znotraj.

Kotel iz močne pocinkane pločevine
štirioglaste oblike. Vsebinska 6 do 6 in pol
litra.

Vrv debela 1 cm v premeru, dobre
kakovosti.

Palica. Navadna ravna gorska palica
dolga 1.30 m.

Vsak izvršujoči član U. D. R. mora
imeti:

1. nahrtnik;
2. jedilno posodo, žlico in posodo za
vodo;
3. plavalne hlačke;
4. brisačo in milo;
5. šivanko in sukanec;
6. palico.

Vsaka petorica U. D. R. mora imeti:
1 šotor, 1 sekirico, 1 lopato, 1 ko-
tel in najpotrebnejše kuhinjsko orodje
(nož, zajemalko, štirioglasto desko.);

vrv dolgo 5 m;
dve krtače eno za obleko drugo za
čevlje;

1 svetilko;

Vsak vod mora imeti:

trobentača;
nekaj obvezil.

Vsaka četa mora imeti:

1. popolno ročno lekarno (glej toza-
deven seznam);
  2. daljnogled;
  - Vsaka edinica mora imeti:
1. fotografski aparat.
- Vsak vaditelj poleg tega še:
piščalko, zemljevid, notes, kompas
(busola).

Dopisi.

Štore. V nedeljo, dne 17. februarja
se je vršil občni zbor krajevnega organi-
zacijskega odbora SSSJ v Štoreh. Po iz-
črpnih poročilih tamošnjih funkcionarjev se je izvolil
slednji odbor: predsednik: Posinek Kar-
ol; namestnik: Žohar Jurij; tajnik: Če-
hovin Eduard; blagajnik: Poteš Josip.
Kontrola: Murn Anton, Vodopivec Fran-
ca, Čehun Ana. Po volitvi odbora, ki je
bil soglasno izvoljen, poroča o naših na-

logah v bodoče s. Cebular iz Celja. Pri-
bita resnica je in bo, ko se bomo začeli
boriti za naše pravice in si priborimo
še to, kar nam danes manjka, ne bo
nikdo imel več časa za osebno in brat-
tomorno napadanje. Kdor se takrat
ne bo svojih strupenih bojnih metod
spremenil, pa bomo vsi lahko nanj po-
kazali, češ — on je podla propalica.
Oplotnica. V nedeljo 24. febr. smo

vpriporili prvo predstavo, šaljičko »Gluh
mora biti«
spremljano s petjem. Če po-
mislimo, s kakšnimi težavami smo pri-
čeli, da smo ustanovili dramatično in
pevski zbor, smatram, da je to na deželi
velik uspeh. Ni bilo in tudi še v nadalje
ne bo to všeč nasprotnikom, toda mi ho-
čemo korakati svojo začrtano pot nade-
lje proti svojemu cilju. Vi sodrugi pa,
ki se trudite na polju delavske izobraz-
be, — naprej svoj pot, — do naše zma-
ge.

Dopis iz Maribora. (Na članek: Misli
proletarske žene.) Jaz sem že svojih 20
let član strokovne, politične in gospo-
darske organizacije. Vsa leta sem abo-
nent socialističnih časopisov, pa še men-
da nisem čital nekaj tako resničnega,
kakor je to, kar je sodružica Marija Ra-
kovec napisala. Jaz se ji najsrčneje za-
hvaljujem, in jo prosim, da bi se še več-
krat oglasila. Takih sodružic bi morali
imeti v Jugoslaviji par tisoč. Za pripom-
niti bi imel samo to, kar se tiče Antona
Kristana. More biti da je res, da on nek-
daj za proletarijat delal in nekaj napra-
vil. Ako pa je kaj napravil, je še poseb-
no nepotrebno, da misli: Zdaj sem jaz
gospodar in vi vsi drugi boste tako ple-
sali, kakor vam bom jaz godel, drugače
vam bom pa hrbet obrnil in vam še to
pokvaril, kar imate. Jaz mislim, da je
že zadosti pokvarjenega. Na žalost mor-
am konstatirati, da se more goditi to
le v tej nezavedni Sloveniji, ker tukaj je
že ta navada, da se tedaj začne rovat,
kadar je že prepozno. Zato se jaz popol-
noma strinjam tudi s pripombo uredni-
štva, katera zopet dobro misli in piše,
kakor cela stvar stoji. Jaz mislim, s taki-
mi članki bi bilo mogoče naš nezaveden
proletarijat na pravo pot pripeljati. S
sodružnim pozdravom Vogrin Franjo,
krojaški pomočnik.

Iz Velenja Vam pošiljam denar za
te izvode, ki mi jih pošiljate. Skušal
bom dobiti še zmirno več naročnikov,
kar pa ni lahko, ker je vse zmešano in
imamo vsake sorte stranke in pri vsaki
jih je en par. So klerikalci, demokrati,
orjunaši, neodvisneži in Bernotovci.
Moram vprašati, ali ti Bernotovci, kaj
plačajo za list, ki ga dobiva Alojz Pri-
stovšek, ki je umrl že lansko leto. Jaz
sem mnenja, če se ne plača v enem me-
secu naročnina za list, potem je škoda,
da se mu ga pošilja. Ker si norca delajo
iz njega in pravijo, saj ga ne bom
plačal. (Opomba uredništva: Če se še
Bernotu zgodi, da svoj list mrtvim pošil-
ja, ko ima povesod red, se zgodi to tudi
nam, ki se borimo z vsemi mogočimi te-
žavami in vemo, da še nimamo reda.
Upamo pa, da bo naša uprava poskrbe-
la, da ne bo lista, ki ga s težkim tru-
dom in požrtvovalno podporo delavskih
zaupnikov vzdržujemo, nihče zastoj
dobil.)

Gospodarstvo.

1 dolar stane 81.50 Din; 1 angleški
funt 3.61 Din; 1 češka krona 2.37 Din;
1 laška lira Din 3.50; 1000 avstrijskih
kron 1. 15 Din; 1 švicarski frank 14.15
Din; 1 francoski frank 4.25 Din.

LISTNICA UPRAVE.

Ker niso nekateri posamezni naro-
čniki poravnali svoje zaostale naročnine,
smo primorani, da jim z današnjo šte-
vilko ustavimo nadaljnje pošiljanje
lista.

Ustanovljeno leta 1852.

Teod. KORN

Ljubljana, Poljanska c. 8.

(preje Henrik Korn.)

Krovec, stavbni, galanterijski
in okrasni klepar. Instalacija
vodov. Naprava strelvodov.
Kopališke in klosetne napra-
ve. — Izdelovanje posod iz
pločevine za firnež, barvo
lak in med vsake velikosti,
kakor tudi posod (škatlje)
za konzerve.

Izdajatelj:

Oblastni odbor SSJ za Slovenijo.

Odgovorni urednik:

Jože Golmajer.

Tiska tiskarna Makso Hrovatin.

Štampilje

iz kovine in gumija izdeluje

graverski zavod

Sitar & Svetek

Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 13

Vsedelavski zlet v Ljubljani!

Tvrška

Peter Capuder

Ljubljana, Vidovdanska cesta 2

priporoča za ta izlet:

Celotne kroje kot tudi posa-
mezne dele za U. D. R. — Vse
telovadne potrebšine: majce,
telovadne hlače, čelje, dalje za moški
in ženski naraščaj ter članice potrebne
telovadne obleke. — Zahtevajte cenikel
Preskrbite si pravočasno! — Poverjeni
dobavitelj potrebščin U. D. R.

TISKARNA MERKUR

TRG. IND. D. D.

LJUBLJANA

SIMON GREGORČIČEVA UL. 13

TELEFON ŠTEV. 552.

se priporoča

za naročila vseh v njeno
stroko spadajočih del.

Lastna knjigoveznica.

Izvršitev točna in solidna!

Trgovina z železnino

Breznik & Fritsch

Ljubljana

priporoča po konkurenčnih cenah vsa-
kovrstno kuhinjsko posodo, tehtnice,
gospodinske in gospodarske potreb-
šine, orodje, okove za pohištvo in
stavbe ter različno drugo železninsko
blago. — Zaloga ia. dalmatinskega
portland cementa in karbida.

Prva mariborska delavska pekarna

r. z. z. o. z. v Mariboru, Tržaška
cesta št. 37—38, telefon št. 324.
Ustanovljeno leta 1898. — Moderno in
higijensko urejena pekarna priporoča
svoje okusno in vedno sveže pecivo
v polni težji. Pecivo se dostavlja tudi
na doma.

Produktivna zadruga krojačev

r. z. z. o. z. v Mariboru, Ruška c. 5.
Ustanovljena leta 1908. — Izdeluje
moške in ženske obleke, ter vseh vrst
uniform. Najboljša izdelava v lastnih
delavnicah. Velika zaloga različnega
tu- in inozemskega volnenega blaga.
Solidne cene. Točna postrežba.

Prva mariborska produk- tivna zadruga čevljarških izdelkov

r. z. z. o. z. v Mariboru, Oražnova
ulica št. 4.

Izdelovalnica moških in ženskih čev-
ljev. Popravila se točno in solidno izvrše